

Ghidul Primelor Zile

Pentru Nou-veniții în Ontario

Suștinut în mod generos de către:

© Ontario Council of Agencies Serving Immigrants 2008

First Days Guide - Romanian

CUPRINS

Introducere	1
Sosirea în Ontario	3
Locuință	6
Sănătate	11
Angajare	16
Educație	20
Imigrarea și Cetățenie	22
Servicii Juridice	24
Comunitate și Recreere	26
Informații pentru Consumatori	28
Pașii Următori	35

BUN VENIT ÎN ONTARIO!

Mutarea într-o țară nouă poate fi dificilă. Este greu să-ți lași în urmă prietenii și, uneori, familia. Sunt multe lucruri care pot să difere de țara pe care tocmai ai părăsit-o. Școala, asistența medicală, locurile de muncă și legislația pot părea toate foarte ciudate, în funcție de locul de unde ai venit. Poate dura mult să te acomodezi în Ontario, mai ales dacă nu ai informațiile potrivite și nu știi ce să faci.

„Primele zile” a fost scris de oamenii de la Settlement.Org, care este un site de internet pentru nou-veniți, realizat de oameni care ajută în fiecare zi nou-veniții să se instaleze. Răspunde celor mai importante întrebări pe care le adresează nou-veniții și îi ajută să facă primii pași spre a face din Ontario noua lor casă.

„Primele zile” îți spune ce trebuie să știi în primele tale două săptămâni în Ontario. Nu va răspunde la toate întrebările tale despre traiul în Ontario. Te va ajuta cu primii pași. Sunt multe alte locuri unde poți găsi informații, și îți vom spune despre ele mai târziu. Dacă ai acces la un calculator și la internet, vizitează site-ul de internet al Settlement.Org, www.settlement.org, pentru mai multe informații despre orice lucru despre care citești aici sau pentru orice alte întrebări pe care le-ai putea avea.

Acest ghid are multe informații. Este posibil să-ți fie greu să știi de unde să începi. Nu te grăbi și citește ghidul cu atenție pentru a te asigura că știi ce lucruri sunt importante pentru tine și cum să procedezi.

Unele persoane au prieteni aici deja care pot să-i ajute cu unele dintre sarcinile importante și să le explice cum merg unele treburi în Canada. Acest lucru poate fi de mare ajutor, însă fi sigur că citești acest ghid oricum, pentru a te asigura că înțelegi singur toate aceste lucruri importante. Poate nu ai nici un prieten care să te aștepte, așa că sunt multe lucruri pe care va trebui să le faci de unul singur. De asemenea, sunt multe lucruri pe care le poți face înainte de a veni în Ontario și care te vor ajuta.

În primele săptămâni în Canada ai multe de făcut. Trebuie să completezi multe formulare guvernamentale. Aceste formulare te vor ajuta să obții lucrurile denumiri pe care nu le înțelegi, ca SIN, OHIP, CCTB etc. Nu trebuie să plătești pentru aceste formulare. Deseori, le poți descărca de pe internet. Nu trebuie să plătești pentru a fi ajutat să completezi formularele. Poți primi ajutor gratuit la agențiile care se ocupă de instalarea persoanelor. Poți afla în acest ghid cum să le contactezi.

Acest ghid este organizat în secțiuni tematice, la fel ca site-ul de internet al Settlement.Org. Vei găsi o listă sistematică a lucrurilor pe care trebuie să le faci în primele tale săptămâni în Ontario. Secțiunile ghidului explică aceste lucruri mai în detaliu. Fiecare secțiune va avea mai multe informații pentru tine. Există link-uri către articole mai lungi de pe site și informații despre locurile unde poți primi ajutor. De pe site-ul de internet poți să descarci și să tipărești formulare importante.

LUCRURI DE FĂCUT ÎN PRIMELE TALE SĂPTĂMÂNI

Poți hotărî ce să faci mai întâi. Este posibil să nu trebuiască să le faci pe toate. De exemplu, dacă nu ai copii, nu trebuie să găsești o școală în apropierea casei tale. Sunt însă unele care ar trebui să le faci imediat, cum ar fi solicitarea cardului tău de sănătate (health card) sau a numărului tău de Asigurări Sociale (Social Insurance Number).

Poate că ai prieteni sau rude în orașul în care vrei să locuiești. Ei vor fi de mare ajutor. Ei pot să îți arate unde este totul în oraș și să te ajute să găsești un loc unde să stai. Te pot ajuta să afli mai multe despre noua ta comunitate.

- Găsește un loc unde să stai
- Solicită un Număr de Asigurări Sociale (Social Insurance Number - SIN)
- Solicită un Card de Sănătate (Health Card - OHIP)
- Solicită Ajutorul Fiscal pentru Copil (Child Tax Benefit)
- Deschide un cont bancar
- Obține informații despre găsirea unui loc de muncă
- Găsește Agenția de Instalare (Settlement Agency) cea mai apropiată de casă
- Găsește Centrul de Sănătate Comunitară (Community Health Centre) cel mai apropiat de casă
- Găsește Centrul de Resurse de Forță de Muncă (Employment Resource Centre) cel mai apropiat de casă
- Găsește Biblioteca Publică (Public Library) cea mai apropiată de casă
- Obține informații despre drepturile tale ca angajat și chiriaș
- Află cum să-ți începi copiii la școală
- Fă rost de hărți ale străzilor și informează-te despre rutele autobuzelor
- Găsește un curs de limba engleză pentru tine și familia ta
- Află unde ai să faci cumpărăturile
- Caută informații pe www.settlement.org

CÂT COSTĂ SĂ TE STABILEȘTI ÎN CANADA?

Poate costa mai mult decât crezi. Cetățenie și Imigrare Canada (Citizenship and Immigration Canada) îți cere să arăți „dovezi de fonduri” (proof of funds) când sosești. Vor să dovedești că ai suficienți bani să te întreții pe tine și familia ta după ce sosești în Canada.

Dar suma de bani pe care ei vor să o ai probabil că nu este suficientă ca să ai o viață așa cum ai avut-o în țara ta. Mulți nou-veniți nu-și găsesc un loc de muncă timp de multe luni. Va dura o vreme până când îți vei face noua viață aici așa cum o vrei.

Când iei un apartament, trebuie să plătești chiria primei și ultimei luni înainte de a te muta. Unele apartamente sunt mobilate, dar cele mai multe nu sunt. Trebuie să cumperi mobilă pentru apartamentul tău. Este posibil să trebuiască să cumperi haine de iarnă. Trebuie să plătești pentru transport, telefon, mâncare, medicamente, distracție... Lista lucrurilor pentru care trebuie să plătești este lungă.

Costurile nu sunt la fel în toate orașele. Pentru a vedea unele exemple despre cât costă să trăiești în Canada, citește articolul *Cât costă pentru o familie de trei persoane să locuiască în Canada?* Pe Settlement.Org, www.settlement.org/FD/01.

Ar trebui să afli cât costă să locuiești în orașul în care vrei să te stabilești. Adu-ți cât mai mulți bani posibil, ca să-ți fie mai ușor în primele luni.

SOSIREA ÎN ONTARIO

În timp ce treci prin Vamă și Imigrare, adresează-i ofițerului de imigrare orice întrebări pe care le poți avea despre statutul tău de imigrant sau cel al vizei tale. Dacă aștepți până mai târziu, poate fi mai greu să primești răspunsurile de care ai nevoie.

Dacă citești acest ghid înainte de a sosi, citește articolul Ce documente ar trebui să aduc cu mine atunci când aterizez în Canada ca imigrant nou? www.settlement.org/FD/02.

Dacă aterizezi la Aeroportul Internațional Lester B. Pearson din Toronto, la chioșcul Servicii de Informare și Primire a Imigranților (IRIS) există un pachet util de informații pentru a te ajuta. Acesta îți va spune ce trebuie să faci prima dată când sosești în Ontario și unde să găsești agențiile care ajută noii imigranți.

Personalul de la aeroport îți poate spune care este cea mai bună cale de a ajunge acolo unde intenționezi să stai. Deseori, aeroporturile au autobuze, taxiuri și alte mijloace de a te lua acolo unde trebuie să te duci. Unele costă mult mai mult decât altele, în funcție de locul unde mergi, așa că, înainte de a alege, întreabă personalul de la aeroport sau serviciul de transporturi care sunt prețurile.

FAMILIARIZAREA CU NOUL TĂU ORAȘ

Ai multe de făcut atunci când sosești prima oară. Trebuie să-ți petreci o parte din timp învățând despre noul tău oraș. Cel mai bun mod pentru a face asta este să te porți ca un turist!

Înainte de a sosi, obține informații turistice despre orașul unde intenționezi să te instalezi. Când sosești, petrece câteva zile dând o raită prin oraș într-o mașină sau un autobuz. Aceasta te va ajuta în multe feluri. Explorarea noii tale case te va ajuta:

- să vezi unde sunt diverse magazine
- să afli care este modul cel mai bun de a ajunge în diverse locuri
- să afli ce activități și locuri îți stau la dispoziție

Este un mod minunat de a te relaxa și a-ți reveni după călătorie, înainte de a începe toată munca de instalare în noua ta casă.

DESPRE ONTARIO

Vremea

Ontario este o provincie mare, deci temperaturile variază de la regiune la regiune. Temperatura poate fi diferită chiar și în aceeași regiune. De obicei, ianuarie este luna cea mai rece a anului, iar iulie este cea mai caldă. Crainicii de radio sau televiziune dau temperaturile în grade Celsius (C), dar adesea adaugă gradele Fahrenheit (F).

Anul este alcătuit din patru anotimpuri:

IARNĂ – 21 DECEMBRIE PÂNĂ LA 19 MARTIE

Iarna, temperaturile sunt scăzute. Este adesea zăpadă. În timpul lunilor de iarnă (decembrie, ianuarie și februarie), temperatura din cea mai mare parte a țării se situează de obicei sub 0°C, și ziua, și noaptea. Temperaturile din unele părți ale provinciei pot scădea sub -25°C. În cea mai mare parte din Ontario, se poate depune zăpadă de la jumătatea lui decembrie până la jumătatea lui martie. Cu cât mergi mai spre nord, cu atât iarna devine mai lungă și mai friguroasă.

www.settlement.org/FD/24

PRIMĂVARĂ – 20 MARTIE PÂNĂ LA 20 IUNIE

Primăvara este un anotimp ploios în cele mai multe părți din Ontario. Temperaturile din timpul zilei cresc pe parcursul anotimpului, dar nopțile rămân răcoroase. Temperaturile medii pe timpul zilei sunt în jur de 12°C în martie, aprilie și începutul lui mai.

VARĂ – 21 IUNIE PÂNĂ LA 21 SEPTEMBRIE

Vara începe la 21 iunie, dar, pentru majoritatea locuitorilor din Ontario, iulie și august sunt principalele luni ale verii. Vara, vremea este foarte caldă în cele mai multe părți ale țării. În sudul provinciei Ontario, temperaturile din timpul zilei sunt, de obicei, peste 20°C și adesea cresc peste 30°C. Poate fi o vreme caniculară și cu umiditate crescută vara. La televizor și radio vei auzi avertizări legate de problemele de sănătate provocate de căldură, soare și smog.

TOAMNĂ – 22 SEPTEMBRIE PÂNĂ LA 20 DECEMBRIE

Anotimpul toamna, numit adesea „fall”, începe în septembrie. Vremea se răcește, iar frunzele din mulți copaci își schimbă culoarea și cad la pământ. De asemenea, poate să plouă foarte mult în această perioadă a anului. În unele părți nordice din Ontario, zăpada poate începe să cadă pe la sfârșitul lui octombrie. Temperaturile medii din timpul zilei sunt în jur de 10°C până la 12°C în cea mai mare parte a provinciei și scad pe măsură de se apropie iarna. Lunile de toamnă sunt septembrie, octombrie și noiembrie.

Iernile în Ontario pot fi foarte friguroase și cu multă zăpadă. Dacă vii dintr-o țară călduroasă, iarna va fi pentru tine un șoc mare. Iarna este un bun prilej de a te distra în zăpadă, dar e important să afli despre pericole și cum să stai călduros. Iată îmbrăcămintea de iarnă de care vei avea nevoie:

- cizme călduroase
- o haină groasă, care să te apere de vânt
- un fular în jurul gâtului și/sau peste față
- mănuși căptușite
- lenjerie de corp groasă
- O căciulă care să acopere urechile. Acesta este un obiect de îmbrăcămintă important pentru iarnă, deoarece oamenii pierd cea mai mare parte a căldurii corpului lor pe la cap.

Poți afla despre vremea din zona ta ascultând radioul, uitându-te la televizor sau citind ziarul zilnic.

GÂSIND AJUTOR

Agențiile de instalare (Settlement agency)

Există multe agenții care te pot ajuta să-ți începi viața în Ontario. Se numesc Agenții de Instalare (Settlement Agency) sau Servicii pentru Imigranți (Immigrant Service Agency). Ajută noii imigranți veniți în Ontario.

De îndată ce sosești în Ontario, găsește agenția de instalare din apropierea ta. Ei te vor ajuta să te instalezi în noul tău oraș. Când sosești prima dată este posibil să stai într-un hotel. Agențiile de instalare te pot ajuta să-ți găsești prima locuință. De asemenea, te pot ajuta să afli mai multe despre noua ta comunitate.

Poți auzi oamenii numind aceste centre Agenții ISAP, centre multiculturale sau agenții de deservire a imigranților. Este posibil să ai sau să nu ai acest tip de serviciu în țara din care vii. În Canada, serviciile de instalare sunt gratuite și întotdeauna confidențiale. Iată câteva din aceste servicii:

- Interpretarea și traducerea documentelor
- Ajutor pentru a găsi o locuință, cursuri de engleză, un loc de muncă, programe de pregătire sau locuri de unde să cumperi de mâncare, haine sau mobilă la un preț mic
- Ajutor pentru completarea formularelor și documentelor
- Informații despre alte resurse utile din comunitate

Poți căuta o agenție sau un serviciu de instalare când sosești în noua ta comunitate sau poți accesa secțiunea Găsește Ajutor Aproape de Casă (Find Help Close to Home) de pe site-ul de internet Settlement.Org. www.settlement.org/FD/04

Centrele de Informare pentru Nou-venit (NIC)

Dacă ești în Toronto sau Regiunea Peel, te poți duce mai întâi la un Centru de Informare pentru Nou-venit (NIC). NIC-urile te vor îndruma către agențiile comunitare care te pot ajuta să te stabilești în Zona Extinsă Toronto (Greater Toronto Area). Caută în cartea de telefon NIC-ul cel mai aproape de tine.

Centrele de Informare Comunitară (Community Information Centre)

În cazul în care cauți informații despre servicii comunitare, sociale, de sănătate sau guvernamentale, sună la Centrul tău local de Informare Comunitară. Te vor putea ajuta să găsești un ajutor gratuit aproape de unde locuiești. Serviciul lor este gratuit și confidențial. Nu este necesar să le dai nici o informație personală despre tine.

Pentru a găsi cel mai apropiat Centru de Informare Comunitară, uită-te în paginile albastre ale cărții de telefon. Caută numele Informare Comunitară (Community Information). Cartea de telefon îți va arăta ambele, numărul de telefon și adresa centrului. Dacă nu ești sigur cum se folosește cartea de telefon, citește subsecțiunea Utilizarea Cărții de Telefon (Using the Telephone Book) din secțiunea **Informații pentru consumatori (Consumer Information)** din acest ghid.

În multe zone, poți forma 211 de pe telefonul tău pentru a obține informații comunitare.

CETĂȚENIE ȘI IMIGRARE CANADA (CITIZENSHIP AND IMMIGRATION CANADA)

Dacă ai întrebări despre statutul tău de imigrant după ce sosești în Canada, sună la Centrul de Informare Telefonică pentru Cetățenie și Imigrare Canada (Citizenship and Immigration Canada (CIC) Call Centre).

Poți obține informații de la un robot telefonic 24 de ore pe zi, 7 zile pe săptămână.

Dacă vrei să vorbești cu o persoană, telefonează între orele 8.00-16.00, de luni până vineri. Centrul de Informare Telefonică poate fi apelat la numărul **1-888-242-2100**. Centrul de Informare Telefonică este disponibil numai în engleză și franceză.

LOCUINȚĂ

GĂSIREA UNUI LOC UNDE SĂ STAI

Dacă este posibil, încearcă înainte de a sosi să aranjezi unde stai în primele câteva nopți. Poți contacta o agenție de voiaj din țara ta pentru a-ți găsi și rezerva un loc unde să stai în Toronto sau în alt oraș din Ontario.

Când ești în America de Nord, poți suna la Tourism Ontario, la 1-800-ONTARIO (**1-800-668-2746**). Tourism Ontario te poate ajuta să găsești o cameră și să faci o rezervare. Serviciul este gratuit.

Trebuie să stai undeva în intervalul de timp în care cauți o locuință. Poți căuta un hotel, o pensiune, un hotel-locuință, un cămin sau o locuință studențească într-o universitate sau într-un colegiu. Poți sta în cămine sau locuințe studențești zile, săptămâni sau luni, pe mai puțini bani decât la un hotel. O pensiune este o cameră în casa cuiva, unde proprietarul îți oferă micul dejun în fiecare zi.

Dacă ajungi la Aeroportul Internațional Lester B. Pearson din Toronto fără să ai un loc unde să stai, caută afișul Serviciilor de Informare și Primire a Imigranților (Immigrant Reception and Information Services - IRIS) sau telefonează la **905-672-3660**. De asemenea, ei au informații despre hoteluri și locuri unde să stai în apropierea aeroportului. Hotelurile din apropierea aeroportului sunt scumpe, așa că încearcă să găsești hoteluri mai aproape de oraș.

Multe locuințe din Ontario sunt scumpe. Este posibil ca prima ta locuință să nu fie cea pe care o vrei. Ai nevoie de timp să înțelegi piața locuințelor cu chirie și să știi în ce cartiere vrei să locuiești. Încearcă să nu cheltuiești pe cazare foarte mult din banii pe care îi ai. Majoritatea nou-veniților nu-și găsesc un loc de muncă timp de multe luni.

Majoritatea experților spun să nu cheltuiești pe o locuință mai mult de o treime (33,3%) din venitul tău total brut.

OPȚIUNI DE LOCUINȚĂ

Poți economisi bani dacă împarți un apartament sau o casă cu alte persoane. Studenții și tinerii fac asta deseori, dar și adulții pot face acest lucru pentru a economisi bani.

În zone diferite ale orașului vei plăti sume diferite pentru chirie. De obicei, costurile chiriei sunt mai ridicate în apropiere de centrul unui oraș mare. Înainte de a sosi află cât mai multe despre piața locuințelor cu chirie.

Întrebări pe care să le adresezi înainte de a închiria:

- Apartamentul este aproape de autobuz sau metrou?
- Ce alte servicii sunt aproape? (școli, magazine, spălătorii automate, parcuri, locuri de joacă, centre comunitare, clinici medicale, biserici)
- Apartamentul este liniștit?
- Cum sunt ceilalți chiriași?
- Dacă ai mașină, există loc de parcare?
- Cartierul este sigur?
- Dacă ai copii, este aproape de o școală?
- Plătești suplimentar pentru căldură și electricitate?

RESURSE

Iată câteva resurse de unde poți afla mai multe despre cazare, înainte de a veni în Ontario.

Servicii de închiriere în domeniul imobiliar (Real Estate Rental Services): Aceste servicii mai sunt denumite și Gestionarea Închirierii Proprietăților (Property Rental Management) sau Localizarea Locuințelor cu Chirie (Rental Locators). Sunt companii care ajută proprietarii să găsească noi chiriași. Îți poți contacta pentru a te ajuta să găsești o locuință în schimbul unei taxe.

Întreabă-i ce servicii oferă. Îți vor restitui banii dacă nu ești mulțumit de serviciul lor? Dacă nu o fac, **nu** plăți nici o taxă și nu folosi aceste servicii.

Mutare în Canada (Relocate Canada): Acesta este un ghid "online" pentru persoanele care își schimbă locuința sau se mută în Canada. Poți să cauți orașul pe care îl vrei și găsești informații despre cazare, îngrijirea copiilor, vreme, cheltuieli și multe alte lucruri. De asemenea, poți descărca cartea telefonică pentru orașul care te interesează www.settlement.org/FD/03.

Pagini Aurii (Yellow Pages): „Pagini Aurii” este secțiunea unei cărți de telefon în care sunt înscrise afaceri comerciale și firme profesionale, în ordine alfabetică. Afacerile comerciale sunt listate pe categorii. Poți căuta Servicii de închiriere în domeniul imobiliar (Real Estate Rental Services) prin Paginile Aurii de pe internet, la www.settlement.org/FD/18.

Mica publicitate: Majoritatea ziarelor din Ontario au o secțiune de Mică publicitate (Classifieds) unde mulți proprietari înscriu locuri de închiriat sau arendat. De obicei, proprietarii își înscriu apartamentele cu o lună înaintea momentului când vor să se mute cineva acolo.

Citirea acestor anunțuri te va ajuta să afli costul și disponibilitatea tipului de locuință pe care-l vrei. Poți găsi aceste anunțuri de cazare pe site-urile de internet ale multor ziare din Ontario.

De obicei, va trebui să aștepți până când sosești înainte de a găsi o locuință aici, dacă abordezi proprietarii singur. Poți suna un proprietar înainte să sosești în Ontario, dar nu te aștepta să ți se rezerve un apartament. Majoritatea proprietarilor vor să te întâlnească personal înainte de a-ți închiria apartamentul sau casa lor.

Agenții de instalare

După ce sosești în Ontario, poți contacta o agenție de instalare (settlement agency) din noua ta comunitate. Ele oferă multe servicii nou-veniților. Te pot ajuta să găsești locuință, un loc de muncă și orice alt serviciu sau informații de care ai nevoie pentru a te ajuta să te stabilești în noua ta comunitate.

Unele persoane numesc aceste centre Agenții ISAP, centre multiculturale sau centre pentru deservirea imigranților. Toate aceste denumiri înseamnă același lucru. Ajută noii imigranți din Ontario.

Poți vizita o agenție de instalare când sosești în noua ta comunitate.

O listă a acestor agenții se află în secțiunea Găsește Ajutor Aproape de Casă a Settlement.Org www.settlement.org/FD/04.

Centre de asistență pentru găsirea unei locuințe (Housing Help Centre)

Multe comunități au Centre de asistență pentru găsirea unei locuințe, în vederea ajutării oamenilor să găsească o locuință la preț mic. Poți folosi acest serviciu numai după ce sosești în Ontario. Oamenii care nu au mulți bani folosesc acest serviciu. O agenție de instalare te poate ajuta să găsești Centrul de asistență pentru găsirea unei locuințe din orașul tău.

Serviciile lor includ:

- să te ajute să cauți locuință

- informații despre serviciile juridice și despre Legea privind închirierea locuințelor (Residential Tenancies Act) – legea care protejează chiriașii
- informații despre modul în care îți poți chivernisi banii
- ajutarea chiriașilor să discute cu asistenți sociali, consultanți juridici, furnizori de locuințe sociale și gestionari de proprietăți
- liste cu proprietari privați
- informarea și pregătirea despre proprietari
- să te ajute să soliciți Locuință Socială (Social Housing)
- informații despre cămine / adăposturi
- să te ajute să găsești programe care răspund altor necesități, ca mâncare, îmbrăcăminte sau sănătate

Aviziere

Poți găsi aviziere (bulletin board) la centrele comunitare, spălătoriile automate, băcăniile și alte firme locale. Aceste aviziere au adesea informații despre locurile de închiriat.

Majoritatea universităților și colegiilor au aviziere referitoare la cazare, site-uri de internet și birouri de cazare pentru a-și ajuta studenții să găsească locuri de închiriat. Dacă ești student, verifică avizierele de la colegiu și serviciile de cazare de la universitate. Sunt niște resurse foarte bune.

Uneori poți vedea **anunțuri „De închiriat” (For Rent) sau „Liber” (Vacancy)** în fața clădirilor de apartamente sau în ferestrele caselor cu camere sau apartamente de închiriat. De asemenea, poți întreba administratorii clădirilor de apartamente dacă vor fi apartamente libere în curând. Roagă-i să-ți pună numele pe o listă de așteptare.

Deseori, familia și prietenii cunosc locuri de închiriat. Spune-le că ești în căutarea unui loc.

Caută mai întâi în clădirile mai mici sau caută proprietari cu apartamente sau camere de închiriat în locuințele lor. Unele companii mari care se ocupă cu închirieri vor să le dai numele unor persoane din oraș care te cunosc. Sau este posibil să vrea să depui o sumă mare de bani înainte să îți închirieze ceva.

Află mai multe aici: Cum pot găsi cazare sau un apartament de închiriat?

www.settlement.org/FD/05.

DOCUMENTE ȘI CERERI

Este posibil să trebuiască să depui aceste documente împreună cu o cerere de închiriere:

- o scrisoare de la angajatorul tău în care se specifică venitul tău
- un extras de cont care să ateste că ai suficienți bani
- verificarea creditului personal
- un girant sau cosemnatar (o persoană care promite să-ți plătească chiria dacă tu nu o poți plăti), în cazul în care venitul tău este mic sau nu ai un venit
- recomandări din partea unor persoane, ca de exemplu proprietari anteriori, prieteni, angajat al unei agenții de instalare sau profesorul de la cursurile de engleză/franceză

Unii imigranți și refugiați noi au bani puțini, nu au un loc de muncă și cunosc foarte puține persoane în Ontario. Ei nu pot să ofere toate aceste documente.

DEPOZITE

De obicei, înainte de a te muta trebuie să plătești un depozit pentru chiria ultimei luni. Poți plăti în numerar, cu cec, cec bancar sau ordin de plată. Cere întotdeauna o chitanță.

Dacă utilitățile, ca apa și electricitatea, nu sunt incluse în chirie, trebuie să contactezi compania de utilități pentru a deschide un cont și a începe furnizarea serviciilor.

Nu plăți mai mult decât chiria pentru prima și ultima lună pentru un depozit. Trebuie să primești o chitanță scrisă. Proprietarul tău trebuie să-ți plătească în fiecare an dobânda de pe depozit. Proprietarul îți va plăti depozitul și orice dobândă aferentă atunci când te muți de acolo. Acesta este singurul tip de depozit pe care-l permite legea.

Este ilegal ca un proprietar să-i ceară unui chiriaș să plătească un „depozit de siguranță” (security deposit) pentru plata unor posibile pagube sau „bani pentru cheie” (key money) care să depășească costul înlocuirii cheilor.

CONTRACTUL DE ÎNCHIRIERE (ARENDĂ)

Când proprietarul îți aprobă cererea, este pregătit să-ți închirieze apartamentul. Apoi semnezi un acord de închiriere sau un Contract de închiriere (Arendă) . Acesta este un acord legal între tine (Chiriașul) și persoana sau compania de la care închiriezi (Proprietarul) . Uneori proprietarul nu îți va cere să semnezi un contract de închiriere. Aceasta se numește „închiriere de la o lună la alta” .

Poți alege să semnezi un contract de închiriere (Arendă) sau să închiriezi de la o lună la alta. În ambele cazuri, tu și proprietarul tău trebuie să respectați prevederile Legii privind închirierea locuințelor (Residential Tenancies Act).

Citește-ți contractul de închiriere (Arenda) cu atenție. Trebuie să fii de acord cu toate formulările din contractul de închiriere (Arendă), înainte de a-l semna.

Un Contract de închiriere (Arenda) stipulează:

- pentru cât timp se încheie acordul (de obicei 12 luni)
- ce sumă trebuie să plătești pe chirie
- când va crește chiria
- ce este inclus în chirie (de exemplu: parcare sau utilități)
- alte informații și reguli despre apartament

La terminarea contractului de închiriere (Arendei), poți să-l reînnoiești sau să închiriezi de la o lună la alta. Nu trebuie să semnezi un nou contract de închiriere (Arendă). Dacă vrei să te muți, trebuie să-i scrii o scrisoare proprietarului, cu 60 de zile înainte de a te muta, pentru a spune când intenționezi să pleci.

Un chiriaș trebuie:

- să plătească chiria la timp. De obicei, data scadentă a chiriei este în prima zi a fiecărei luni, însă contractul tău de închiriere (Arenda) va stipula când trebuie plătită.
- să păstreze apartamentul curat și să pună gunoiul în locul special amenajat.
- să nu lase persoane suplimentare să locuiască în apartament. (Vizitatorii pot sta la tine câteva zile, dar nu mai mult.)
- să nu deranjeze alți chiriași

Chiriașii au dreptul:

- la o locuință curată, bine întreținută, cu electricitate, apă curentă, aparate care funcționează (frigider și mașină de gătit) și căldură.

- la intimitate. Proprietarul trebuie să îți dea o scrisoare cu 24 de ore înainte de a intra în apartamentul tău în afara de cazul când are loc o urgență (de exemplu: incendiu)
- să pună capăt închirierii în termenul permis în contractul de închiriere (Arendă) sau prin lege.

După ce te muți în locuința ta, fă un plan cu ce trebuie să faci dacă izbucnește un incendiu. Apoi exersează situația cu familia ta. Verifică să vezi dacă alarmele tale de fum funcționează. Nu scoate niciodată bateriile decât pentru a le înlocui.

De obicei, este o idee bună să închei o asigurare de chiriaș pentru gospodăria ta.

Poți afla mai multe informații despre găsirea unei locuințe în Ontario, în secțiunea Locuință (Housing) de pe Settlement.Org, www.settlement.org/FD/06.

SĂNĂTATE

Este important să înțelegi sistemul de sănătate din Ontario înainte de a sosi. Guvernul Canadei și Guvernul Provincial colectează taxe pentru a plăti serviciile medicale și asigurările de sănătate. Planul de Asigurări de Sănătate din Ontario (OHIP) oferă rezidenților din Ontario, gratuit, majoritatea serviciilor de sănătate, de bază și de urgență.

SOLICITAREA PLANULUI DE ASIGURĂRI DE SĂNĂTATE DIN ONTARIO (OHIP)

Cardul tău de Sănătate

OHIP este Planul de Asigurări de Sănătate din Ontario. El asigură multe servicii diferite de asistență medicală. Acoperă majoritatea serviciilor de asistență medicală, de bază și de urgență.

OHIP nu acoperă costul medicației sau serviciile stomatologice. Furnizorii de servicii de asistență medicală, ca medicii, spitalele și clinicile ambulatorii, îți vor verifica la fiecare vizită Cardul de Sănătate (cardul

OHIP). Este important să ai mereu cu tine Cardul tău de Sănătate, astfel încât să poți primi ajutor medical în caz de urgență.

Majoritatea nou-veniților **NU POT** să obțină un card OHIP decât după ce au locuit în Ontario timp de trei (3) luni. OHIP îți va trimite cardul prin poștă la trei luni după ce îl soliciți. Este foarte important să soliciți Cardul tău de Sănătate (Health Card) de îndată ce sosești în Ontario, astfel încât să poți să fii asigurat cât mai repede posibil.

Pentru a-l solicita, trebuie să te duci la un birou OHIP. Sună la Ministerul Sănătății și Asistenței pe Termen Lung (Ministry of Health and Long-Term Care) din Ontario și întreabă unde este cel mai apropiat birou. Numărul lor de telefon este **1-800-268-1153**, care poate fi apelat gratuit de oriunde din Ontario, sau **416-327-4327** dacă suni din Toronto.

Când te duci la biroul OHIP, trebuie să completezi o cerere. Trebuie, de asemenea, să prezinți documente originale care atestă statutul tău de imigrant și faptul că locuiești în Ontario. Dacă ai copii cu vârsta minimă de 15 ani și jumătate, trebuie să meargă cu tine la acest birou. Personalul de la biroul OHIP le va face o fotografie pentru cardul lor.

După ce OHIP îți acceptă cererea, îți vor trimite prin poștă Cardul de Sănătate.

Este o idee bună să cumperi imediat o asigurare de sănătate de la o companie privată, astfel încât să poți beneficia de asistență medicală în perioada de așteptare de 3 luni. Contactează Asociația Canadiană de Asigurări de Viață și de Sănătate (Canadian Life and Health Insurance OmbudService - CLHIO) pentru informații despre companiile de asigurări - **1-800-268-8099**, număr ce poate fi apelat gratuit de oriunde din Ontario.

Asigurările private de sănătate

Pe Settlement.Org avem o listă de companii private de asigurări care oferă planuri de asigurări de sănătate individuale. Este posibil ca în listă să nu fie trecute toate companiile care oferă această asigurare. Nu susținem o anumită companie. Cel mai bine este să discuți cu mai multe companii, pentru a găsi cea mai bună asigurare pentru tine.

De obicei, acoperirea pe care o vrei sunt pentru „vizitatori în Canada” (visitors to Canada). Întreabă compania de asigurări dacă oferă acoperire pentru imigranții noi din Canada. **TREBUIE să cumperi**

această asigurare în termen de 5 zile de la sosirea în Ontario, în caz contrar este posibil ca firmele de asigurări să nu-ți asigure acoperirea . Află mai multe aici: Asigurări private de sănătate pentru imigranții noi www.settlement.org/FD/07.

Este important de știut că:

Firmele de asigurări percep o primă zilnică de asigurare pentru fiecare persoană. În funcție de vârsta ta și planul de asigurare pe care îl iei, prima ta de asigurare poate fi de la 2,00 \$ pe zi, până la peste 8,00 \$ pe zi.

Majoritatea companiilor private de asigurări nu plătesc tratamentul pentru afecțiunile pe care le-ai avut înainte de încheierea poliței de asigurare, chiar dacă nu ai știut de ele.

De obicei, există o scurtă perioadă de așteptare înainte de a putea să ceri decontarea cheltuielilor.

Majoritatea asigurărilor acoperă urgențele medicale, tratamentele necesare, analizele medicale și medicația prescrisă de doctor.

Majoritatea planurilor temporare de asigurări private de sănătate pentru nou-veniți nu acoperă controalele „periodice” și vizitele la un medic de familie.

Când ai nevoie de servicii de sănătate, sună mai întâi la compania de asigurări și întreabă dacă le va plăti.

GĂSIREA UNUI DOCTOR SAU A UNUI DENTIST

Doctor

Un doctor de familie mai este numit și medic de familie (Family Physician), doctor de medicină generală (General Practitioner) sau G.P. De obicei, medicul tău de familie este prima persoană pe care o vezi atunci când nu te simți bine sau când ești bolnav. Trebuie să găsești un doctor care ia pacienți noi.

Când ai un medic de familie, mergi la acest doctor când ești bolnav, în afară de cazul când este o urgență și trebuie să te duci la spital. Medicul tău ține o evidență a afecțiunilor tale și tratamentelor și ajunge să te cunoască pe tine și familia ta.

Cum să găsești un medic de familie

Serviciul Găsește un Doctor : Folosește serviciul Găsește un Doctor al Colegiului Medicilor și Chirurgilor din Ontario (College of Physicians and Surgeons of Ontario) pentru a găsi un doctor în zona ta. Poți apela **1-800-268-7096, interior 626 (Toronto 416-967-2626)**, de oriunde din Ontario.

Pagini Aurii: Un alt mod de a găsi un medic este să cauți în Paginile Aurii ale cărții tale de telefon locale. Caută la Medici și Chirurgi (Physicians & Surgeons) pentru Medicina de Familie (Family Medicine), Asistență acordată familiei (Family Practice) sau Medic de Familie (Family Physician).

De asemenea, îți poți întreba prietenii sau rudele dacă doctorul lor acceptă pacienți noi. Nu aștepta până când ești bolnav pentru a încerca să găsești un medic de familie.

Este posibil să nu poți găsi în zona ta un medic care ia pacienți noi. Este posibil să trebuiască să te duci la o clinică medicală ambulatorie. Aceste clinici au medici, asistente și alți lucrători de îngrijire medicală . Multe spitale au clinici ambulatorii pentru problemele de sănătate care nu constituie o urgență. Unele clinici au program prelungit, astfel încât să poți consulta un doctor seara sau la sfârșit de săptămână.

Folosirea unei clinici ambulatorii nu este la fel de bună ca faptul de a avea medic de familie, dar totuși vei primi îngrijire medicală de la un doctor. Nu trebuie să faci programări pentru a merge la majoritatea clinicilor ambulatorii, dar este posibil să trebuiască să aștepți cam o oră pentru a

consulta un doctor. Pentru a găsi o clinică ambulatorie aproape de tine, uită-te în Paginile Aurii ale cărții tale locale de telefon la „Clinici-medical” (Clinics-medical).

Dentist

Serviciul Găsește un Dentist: Folosește serviciul Găsește un Dentist al Asociației Stomatologice din Ontario (Ontario Dental Association) pentru a găsi un dentist în zona ta. Pentru a găsi un dentist oriunde în Ontario, în afară de Toronto, sună la **416-922-3900**. Se va percepe un cost pentru acest apel interurban.

Pentru a găsi un dentist în Toronto, sună Academia de Stomatologie din Toronto (Toronto Academy of Dentistry) la **416-967-5649**.

Pagini Aurii: Poți căuta și în Paginile Aurii ale cărții tale locale de telefon la „Dentiști” (Dentists).

Programele clinice stomatologice

Dacă în orașul tău există o Universitate sau un Colegiu, este posibil să aibă un program clinic stomatologic pentru comunitate. Stomatologi calificați supraveghează studenții la Stomatologie care asigură acest serviciu. Serviciul nu este gratuit, dar costă mai puțin decât dacă te-ai duce la dentist.

Planul de Asigurări de Sănătate din Ontario (OHIP) nu acoperă majoritatea serviciilor stomatologice. OHIP va plăti doar dacă viața pacientului este în pericol și dacă este nevoie de tratament spitalicesc.

În majoritatea orașelor din Ontario, Departamentul local de Sănătate Publică (Public Health Department) sau Comunitară (Community Health Department) oferă unele servicii stomatologice gratuite. Totuși, aceste servicii sunt disponibile numai unor persoane foarte specifice (cum ar fi vârstnici și copii calificați). Contactează Departamentul local de Sănătate Publică sau Comunitară pentru a afla ce servicii sunt disponibile în comunitatea ta.

Află mai multe la Cum găsesc un dentist? www.settlement.org/FD/08.

CENTRE DE SĂNĂTATE COMUNITARĂ

Dacă ai nevoie de asistență medicală, dar nu ai card OHIP, este posibil să poți obține ajutor la un Centru de Sănătate Comunitară (CHC). Serviciile de la Centrul de Sănătate Comunitară sunt gratuite sau costă puțin. Toate serviciile sunt confidențiale.

URGENTE ȘI SPITALE

Te duci la spital numai pentru urgențe medicale, chirurgie, pentru a naște sau pentru a face analize speciale sau a urma un tratament medical. Când mergi la spital, trebuie să ai la tine cardul tău OHIP (Cardul de Sănătate).

URGENTE MEDICALE

Pentru urgențe medicale grave, formează 911 pe telefonul tău. Dacă tu sau cineva din familia ta se simte brusc foarte rău (are dureri severe, este inconștient, nu poate să respire, sângerează foarte mult, are un atac de apoplexie sau are un accident grav) trebuie să suni la 911.

Dacă nu vorbești engleză, spune doar „Ajutor!” (Help!) și spune-i centralistei limba pe care o vorbești. Vor chema un translator care vorbește limba ta. Ambulanța, poliția și pompierii vor sosi toți în același timp.

Fii pregătit să oferi următoarele informații la telefon:

- o descriere a ceea ce se întâmplă
- unde ești
- numele, adresa și numărul tău de telefon

Stai la telefon până când operatorul îți spune să închizi telefonul.

Dacă mergi la cel mai apropiat spital într-un caz de urgență, du-te la Urgență (Emergency Department) sau Camera de Gardă (Emergency Room - ER). De obicei, la Camera de Gardă este foarte aglomerat. În afară de cazul când viața ta este în pericol, poate dura mai multe ore până când te poate vedea un doctor.

Dacă nu ai OHIP și nici asigurare privată de sănătate, spitalul îți va trimite o factură pentru transportul cu ambulanța și orice alte servicii medicale de care ai avut nevoie.

AJUTOR ÎNTR-O CRIZĂ

Centrele de criză sau primejdie oferă consiliere telefonică gratuită și confidențială, 24 de ore pe zi, 7 zile pe săptămână. Sună la un centru de criză dacă

- te gândești la sinucidere
- crezi că altcineva este posibil să aibă de gând să se sinucidă
- pur și simplu simți nevoia să vorbești cu cineva

Poți găsi numerele de telefon pentru Criză/Primejdie (Crisis/Distress) vizitând www.settlement.org/FD/04.

TELESĂNĂTATE (TELEHEALTH) ONTARIO

Dacă ești bolnav, dar nu știi dacă trebuie să te duci la secția de urgență de la spitalul tău local, sună la Telehealth Ontario.

Telehealth Ontario este un serviciu telefonic gratuit, confidențial, pe care îl poți apela pentru a obține sfaturi legate de sănătate de la o asistentă medicală calificată. Este disponibil 24 de ore pe zi și 7 zile pe săptămână. Serviciul este oferit în engleză și franceză, cu traducere disponibilă pentru câteva alte limbi.

Sună la 1-866-797-0000 de oriunde din Ontario.

Când vei apela Telehealth Ontario, vei vorbi cu o asistentă medicală calificată. Asistenta medicală îți va cere să-i descrii problema și să răspunzi la întrebări despre cât de gravă este problema. Apoi, asistenta medicală îți va spune cum să te îngrijești sau îți va spune dacă trebuie să consulți un medic ori îți va da numerele de telefon ale resurselor comunitare din apropierea ta.

Nu apela Telehealth dacă știi că este o urgență – 911 este primul număr pe care trebuie să-l formezi pentru o urgență.

DEPARTAMENTELE DE SĂNĂTATE PUBLICĂ SAU COMUNITARĂ

Departamentul de Sănătate Publică (Public Health Department) se concentrează asupra sănătății publicului sau a întregii comunități. Specialiștii în sănătate publică includ medicii, stomatologii, asistentele medicale, nutriționiștii și mulți alți experți în asistență medicală. Departamentul de Sănătate Publică oferă servicii în trei domenii: protejarea sănătății (prevenirea bolilor), detectarea timpurie a problemelor de sănătate și promovarea sănătății (educarea oamenilor în privința modurilor sănătoase de a trăi).

Specialiștii în sănătate publică oferă informații și servicii în școli și la locurile de muncă. De exemplu, o asistentă de sănătate publică la școală poate să-ți vaccineze copiii împotriva unor boli și să controleze toți copiii în păr să vadă dacă au păduchi.

Dacă Cetățenie și Imigrare Canada ți-a dat un formular Acord de Supraveghere Medicală , trebuie să te duci la departamentul tău de sănătate publică în termen de 30 de zile după intrarea în Canada.

MEDICAȚIE/REȚETE

Planul de Asigurări de Sănătate din Ontario (OHIP) nu acoperă rețetele de medicamente.

Dacă medicul tău îți dă o rețetă pentru medicamente, trebuie să te duci cu ea la un farmacist. Farmaciștii sunt specialiști în asistență medicală, care îți pot da medicația pe care ți-o prescrie medicul. Ei lucrează în farmacii sau în secția de farmacie în magazine mai mari, spitale și centre de sănătate comunitară.

Farmaciștii:

- verifică dacă dozajul și cantitatea de medicamente de pe rețeta ta sunt corecte
- te informează despre posibilele efecte adverse
- verifică dacă medicația respectivă interacționează cu alte medicamente pe care le iei
- explică modul în care trebuie să iei medicația
- răspunde la orice întrebări pe care le poți avea despre medicație

Rețetele de medicamente pot fi foarte scumpe.

De obicei, farmacia îți percepe o taxă de preparare. Taxa de preparare este suma pe care o percepe o farmacie pentru prepararea produselor medicamentoase. Farmaciile din Ontario percep taxe de preparare de la 1,99 \$ la 16,95 \$. Farmacistul adaugă această taxă la costul medicației.

Găsește mai multe informații despre asistența medicală din Ontario pe Settlement.Org aici: www.settlement.org/FD/09.

ANGAJARE

NUMĂR DE ASIGURĂRI SOCIALE (SIN)

Pentru a lucra în Canada trebuie să ai un Număr de Asigurări Sociale (SIN).

Nu este legal ca un angajator să te angajeze fără acest număr. Folosești acest număr și când soliciți servicii de stat sau îți plătești impozitele.

Solicitarea unui SIN

Pentru a solicita un SIN, trebuie să te duci la un Centru de Servicii Canada (Service Canada Centre). Telefonează la **1-800-206-7218** pentru a găsi centrul cel mai aproape de tine sau accesează www.settlement.org/FD/04.

La Centrul de Servicii Canada trebuie să completezi o cerere. De asemenea, trebuie să le arăți actele tale pentru a dovedi cine ești și a-ți confirma statutul de imigrant. Pentru a afla ce acte acceptă, accesează site-ul de internet al Service Canada, la www.settlement.org/FD/21 sau sună la numărul de mai sus. Când îți vor accepta cererea, îți vor trimite un card cu SIN-ul tău pe el.

Arătarea cardului tău SIN angajatorului tău

Angajatorii trebuie să ceară să vadă cardul SIN al tuturor angajaților noi de îndată ce aceștia sunt angajați. Trebuie să-i arăți cardul tău SIN angajatorului în termen de trei (3) zile de la începerea lucrului.

Dacă SIN-ul tău începe cu numărul „9” este un SIN temporar. Înainte ca un angajator să te poată angaja, trebuie să-ți vadă și autorizația de angajare (permis de muncă) de la Cetățenie și Imigrare Canada.

Nu trebuie să arăți întotdeauna cardul tău SIN

Multe firme cer să vadă cardurile SIN pentru identificare sau pentru a-ți verifica gradul de credit personal .

Cardul SIN nu este un act de identificare. Nu arăta cardul SIN și nu da numărul lui persoanelor cărora nu este obligatoriu să le arăți. Nu există nici o lege care să împiedice o firmă să-ți ceară SIN-ul, dar nu este necesar să -i arăți.

Unele persoane utilizează carduri SIN furate sau pierdute pentru a accesa informații personale importante sau pentru a fura oamenii, guvernul și firmele.

Dacă cineva obține un loc de muncă și folosește SIN-ul tău, tu trebuie să plătești impozitele pentru banii pe care îi câștigă persoana respectivă.

Legea spune că trebuie să arăți SIN-ul departamentelor de guvern de la toate nivelurile și tuturor instituțiilor de la care câștigi un venit sau o dobândă (bănci, cooperativă de credit).

GĂSIREA UNUI LOC DE MUNCĂ

„Se găsește ușor de lucru în Ontario?” este o întrebare pe care o pun mulți nou-veniți pe forumurile de discuții de pe Settlement.Org. Nu există un alt răspuns mai simplu decât acela că nu este întotdeauna ușor să găsești în Canada un loc de muncă corespunzător pregătirii și experienței tale.

Vei auzi adesea că angajatorii vor „experiență canadiană” . De ce vor experiență canadiană? Angajatorii cred că acest lucru dovedește că ai abilități de limbă și de comunicare și că știi care este stilul de muncă în Canada.

Trebuie să înveți cum să arăți valoarea educației și experienței tale de muncă obținute în altă țară. Mulți angajatori nu știu cum să-ți evalueze experiența, astfel că trebuie să le arăți cum poate fi aceasta valoroasă pentru ei.

Abilități de limbă

Dacă îți este greu să citești acest ghid, este posibil să nu fii pregătit să lucrezi într-un loc de muncă din Ontario în care se folosește o terminologie tehnică în limba engleză. Este foarte important să cunoști bine limba engleză atunci când te muți în Ontario.

Engleza este principala limbă a provinciei. Dacă o vorbești fluent, acest lucru te va ajuta în munca ta și îți va fi mai ușor să te stabilești în noua ta comunitate. Multe comunități sunt multilingve și poți da peste persoane care vorbesc limba ta. Dar, dacă scopul tău este de a imigra în Ontario permanent, trebuie să înveți să vorbești, să citești și să scrii bine în engleză.

Stilul de muncă

Este posibil să vezi unele diferențe între modul în care oamenii lucrează și fac afaceri în Canada și cel în care oamenii fac aceste lucruri în țara ta. Oamenii din fiecare țară lucrează în moduri care sunt diferite de alte țări. Nimeni nu îți poate spune exact în ce sens vor fi lucrurile diferite. Trebuie să muncești în Ontario pentru a afla asta. Apoi poți vedea cum să convingi un angajator că ești tipul de angajat pe care îl vrea și că vei fi bun pentru firma sa.

Este greu de acceptat, dar e posibil să nu găsești imediat slujba visurilor tale. Poate va trebui să accepți o „slujbă de supraviețuire” atunci când sosești prima oară. Dacă ești norocos, acest loc de muncă poate să fie potrivit profesiei tale, dar la un nivel mai scăzut decât slujba pe care ai avut-o înainte de a veni.

Căutarea unui loc de muncă

Nou-veniții au experiențe diferite căutând de lucru. Unii găsesc în câteva luni același tip de loc de muncă pe care l-au avut înainte. Pentru alții, poate dura ani de zile. Înainte de a veni, fă-ți timp să cercetezi piața locurilor de muncă din Canada. Află ce sprijin îți se poate acorda și cum să-ți găsești mai ușor de lucru în Ontario.

Este posibil ca modalitățile de căutare a locurilor de muncă în Ontario să fie foarte diferite de experiența ta . Pentru tine, până și necesitatea de a căuta un loc de muncă poate fi o surpriză. Este posibil să trebuiască să înveți cum să scrii un CV sau să creezi un portofoliu al muncii tale. Știi ce tip de CV se așteaptă angajatorii din domeniul tău să le oferi? Este posibil să ai nevoie de ajutor pentru a face rost de un loc de muncă în Canada.

Obținerea ajutorului

Guvernul nu asigură locuri de muncă. Are programe care te vor ajuta să-ți găsești un loc de muncă, însă aceste programe nu îți vor găsi un loc de muncă pentru tine . Dacă cineva spune că îți poate garanta o slujbă, este posibil să vrea să-ți vândă ceva. Fii foarte precaut dacă trebuie să-i dai bani.

Multe agenții comunitare oferă servicii de plasare care ajută nou-veniții să găsească locuri de muncă. Aceste servicii sunt disponibile gratuit în comunitatea ta.

Pentru nou-veniți nu este ușor să găsească locuri de muncă în Ontario. De ce? Iată câteva lucruri pe care poate trebuie să le afli sau la care să te gândești:

- Cum să găsești locuri de muncă ce nu sunt anunțate public.
- Să te asiguri că abilitățile tale de limbă sunt suficient de bune pentru slujba pe care o vrei.
- Ești dispus să începi la un nivel de debutant pentru primul tău loc de muncă sau să începi în firme mici și mijlocii?
- Înțelegi stilul de muncă din Canada și importanța comunicării, muncii în echipă și abilităților organizatorice?

Nu te poți aștepta să cunoști totul despre stilul de muncă din Canada atunci când ajungi prima dată în Ontario. Sunt multe de învățat, dar există mulți oameni care te pot ajuta.

Unul dintre cele mai bune lucruri pe care le poți face este să ceri ajutor. Agențiile de instalare te pot ajuta să găsești un loc de muncă și să te stabilești în comunitatea ta.

Unele servicii comunitare te pot ajuta cu sfaturi adaptate pentru tine. Un membru al personalului te va ajuta să-ți faci CV-ul și scrisoarea de intenție și să găsești firme locale. Altele au programe în care înveți într-o sală de clasă cum să găsești de lucru în cariera ta din Canada.

Fără ajutor de la un program, s-ar putea să trimiți 200 de CV-uri și să nu primești nici un răspuns. Cu ajutor, s-ar putea să găsești locul de muncă pe care-l vrei cu adevărat.

Fiecare agenție din Ontario care deservește imigranții îți poate da un oarecare ajutor pentru a porni în căutarea unui loc de muncă. Accesează secțiunea Găsește Ajutor Aproape de Casă (Find Help Close to Home) pentru a găsi organizații în apropierea ta www.settlement.org/FD/04.

Îți vor putea spune, de asemenea, despre serviciile de plasare pentru anumite grupuri, cum ar fi:

- Comercianți și specialiști cu pregătire internațională
- Femei
- Tineri
- Lucrători mai în vârstă

Multe agenții de instalare din Ontario oferă gratuit Seminarii de căutare a unui loc de muncă pentru a ajuta nou-veniții să afle cum să-și găsească de lucru în Canada. Seminariile durează 3 sau 4 zile. Pentru a participa, trebuie să fii Rezident Permanent, care poate munci legal în Canada.

Este posibil să devii neliniștit în căutarea unui loc de muncă, pentru că nu știi de ce firmele nu vor să angajeze pe cineva cu pregătirea ta. Trebuie să afli ce vor angajatorii, ceea ce reprezintă mult mai mult decât doar abilitățile necesare pentru a face acea slujbă .

Este posibil să trebuiască sau să vrei să înveți abilități noi sau să-ți promovezi abilitățile . Există multe moduri în care poți obține ajutor și instruire. Unele pregătiri costă bani. Unele sunt gratuite pentru anumite grupuri de persoane. Organizațiile de instalare te pot ajuta să afli mai multe despre ce pregătiri poți obține .

STANDARDE DE ANGAJARE

Legile muncii federal și provincial îți protejează drepturile ca lucrător. Legea privind Standardele de Angajare din Ontario (Ontario Employment Standards Act) protejează majoritatea lucrătorilor din Ontario.

Nimeni nu te poate discrimina din cauza vârstei, sexului, religiei, rasei sau orientării tale sexuale. Orice angajator care te discriminează din aceste motive încalcă legea.

Și lucrătorii au responsabilități potrivit legii. Trebuie să afli cum pot legile să te ajute să îți menții starea de siguranță și sănătate la muncă. Dacă vrei ca alții să te trateze corect la muncă , trebuie să afli ce spun legile.

Pentru mai multe informații despre drepturile și responsabilitățile tale de la locul de muncă, poți accesa secțiunea Standarde de Angajare (Employment Standards) de pe Settlement.Org aici: www.settlement.org/FD/10.

EVALUAREA EDUCAȚIEI ȘI CALIFICĂRII DE MUNCA

Dacă soliciți un loc de muncă sau un program educațional, angajatorul sau școala îți poate cere o dovadă a nivelului de pregătire școlară sau profesională. Angajatorul sau școala vor vrea, de asemenea, să știe care este asemănarea dintre pregătirea ta și diplomele sau atestatele date în Canada.

Este posibil să trebuiască să obții o evaluare a actelor de studii, pentru a le-o arăta.

Evaluarea actelor de studii înseamnă să fie comparate actele tale de studii cu echivalentele lor din Canada. Atunci când îți vor fi evaluate actele de studii, vei primi un raport scris sau o scrisoare care descrie fiecare dintre atestatele, diplomele sau titlurile tale academice. Această scrisoare ar trebui să-ți spună care sunt echivalentele canadiene pentru notele și documentele tale.

Dacă vrei să lucrezi într-o profesie sau ocupație și să folosești titlul profesional (cum ar fi inginer sau coafor) trebuie să ai o licență sau un atestat. Pentru a obține această licență, trebuie să te înregistrezi la asociația care reglementează ocupația ta. La fel ca unele școli, aceste grupări au propriul lor proces de evaluare.

Evaluarea actelor de studii costă bani. Vorbește cu angajatorul, școala sau asociația de reglementare a ocupației tale despre ce tip de evaluare ai nevoie, înainte să plătești o evaluare.

Este posibil ca o evaluare pregătită pentru un angajator să nu fie la fel ca una pregătită pentru un program educațional.

Când vii în Canada, uită-te la diferite servicii de evaluare și rapoartele lor înainte de a folosi serviciul lor. Poți avea nevoie de evaluări pentru angajare, imigrare, învățământ superior, licențiere și ucenicie. Încearcă să obții un raport care este util pentru mai multe scopuri, în loc să cumperi unul diferit pentru fiecare din aceste scopuri .

Pentru mai multe informații despre toate aceste domenii , accesează secțiunea Angajare (Employment) de pe Settlement.Org aici: www.settlement.org/FD/11.

EDUCAȚIE

ÎNSCRIEREA COPILOR LA ȘCOALĂ

În Ontario, legea spune că toți copiii între 6 și 18 ani trebuie să meargă la școală. Dar majoritatea copiilor încep școala la grădiniță, când au 4 sau 5 ani. După unul sau doi ani la grădiniță merg în clasa I. Studiile de la grădiniță la clasa a VIII-a se numesc școala elementară. De la clasa a IX-a la clasa a XII-a se numesc școală secundară sau liceu .

Trebuie să-ți înregistrezi copiii la școala locală sau comisia școlară locală. Sună la comisia școlară locală pentru a afla unde este cea mai apropiată școală și cum să-ți înregistrezi copilul. Copiii care sunt suficient de mari să meargă la liceu, poate vor să afle despre programele speciale de la unele școli înainte să aleagă unde să meargă. Poți întreba despre acestea la școala ta locală sau comisia școlară locală.

Majoritatea copiilor din Ontario frecventează școli publice. Există și un sistem public separat, de școli catolice. Comisii școlare locale diferite gestionează școlile din fiecare sistem. Comisia școlară îți poate spune numele școlilor pe care le poate frecventa copilul tău.

Statutul de imigrant al copiilor sau al părinților sau tutorei lor legal nu îi împiedică pe copii să meargă la școală. Dacă ai probleme cu înscrierea copilului din cauza statutului de imigrant, contactează Biroul Comunitar local de Asistență Juridică (Community Legal Clinic) pentru ajutor.

Anul școlar începe în ziua de după Ziua Muncii, în septembrie, și se termină la sfârșitul lunii iunie. Fiecare comisie școlară ia propriile hotărâri privind faptul de a le permite copiilor să înceapă școala în timpul anului.

Poți găsi toate informațiile de care ai nevoie despre sistemul școlar în Ghidurile nou-veniților privind Educația în Ontario aici: www.settlement.org/FD/12.

EDUCAȚIA ȘI PROMOVAREA ADULȚILOR

Poate vrei, de asemenea, să faci niște cursuri sau să găsești un program de studiu care are legătură cu cariera ta. Poți găsi informații despre ceea ce este disponibil pentru tine și cum să accesezi aceste programe în secțiunea Educație de pe Settlement.Org aici: www.settlement.org/FD/13.

Învățarea limbii engleze

Când sosești, este posibil să vrei să-ți îmbunătățești abilitățile de limba engleză. Ca imigrant nou, este foarte important pentru tine să poți comunica ușor în engleză. Te va ajuta să găsești de lucru și să te acomodezi mai repede în Ontario.

Pregătire Lingvistică pentru Nou-veniți în Canada (LINC) este un program gratuit de pregătire lingvistică pentru noii imigranți din Canada.

Pentru a intra în programul LINC trebuie:

- să fii Rezident Permanent al Canadei (Imigrant pe Teritoriul Canadei) sau Refugiat conform Convenției
- **sau** să fii un nou-venit care are voie să rămână în Canada, căruia CIC are de gând să-i ofere statut de rezident permanent și care nu este încă cetățean canadian

și

- să ai o vârstă peste cea de absolvire a școlii (adult de 18 ani sau mai mare)

- să îți fie examinate cunoștințele de limbă la un Centru de Evaluare Lingvistică.

Unele cursuri LINC au servicii de îngrijire a copiilor.

Cursurile LINC sunt oferite în toată provincia Ontario în:

- școli
- colegii comunitare
- agenții de instalare a imigranților
- organizații comunitare

Înscrierea la LINC

În vederea înscrierii pentru cursurile LINC, trebuie să te duci la un Centru de Evaluare LINC (LINC Assessment Centre). Centrul de Evaluare LINC îți va testa nivelul lingvistic și vei fi ajutat să te înscrii la o școală LINC.

Personalul de la centru te va testa la înțelegere, vorbit, citit și scris. Testul poate dura între una și trei ore. Cu cât nivelul tău lingvistic este mai ridicat, cu atât durează testul mai mult.

Centrul te va ajuta să te înscrii la cursul potrivit. Sună la o agenție de instalare sau un Centru de Informare Comunitară (Community Information Centre) și întreabă unde este cel mai apropiat Centru de Evaluare LINC. Trebuie să suni la Centrul de Evaluare pentru a te programa.

Poți găsi informații de contact pentru aceste organizații în secțiunea Găsește Ajutor Aproape de Casă pe Settlement.Org aici: www.settlement.org/FD/04.

Pregătiri Avansate de limba engleză

Deasemeni poți obține pregătiri mai avansate de limba engleză la:

- universități
- colegii comunitare
- școli particulare de predarea limbilor
- organizații comunitare

Contactează direct aceste școli și organizații, pentru informații despre cursuri și taxe. Unele sunt gratuite, dar este posibil să fie un cost pentru unele din aceste cursuri .

Pentru mai multe informații despre cursurile de limba engleză, accesează secțiunea Engleza ca Limbă Secundară de pe Settlement.Org aici: www.settlement.org/FD/14.

IMIGRARE ȘI CETĂȚENIE

CARDUL DE REZIDENT PERMANENT (FRUNZA DE ARȚAR)

Îți vei primi Cardul de Rezident Permanent (PR) prin poștă după ce sosești în Canada. Când intri în Canada și treci pe la serviciul Imigrare, trebuie să le dai o adresă poștală pentru ca ei să ți-l poată trimite.

Dacă nu ți-ai lăsat adresa poștală la Cetățenie și Imigrare Canada (CIC) la punctul de intrare în țară, te rugăm să faci asta de îndată ce poți. Accesează pagina de internet a CIC sau contactează Centrul de Informare Telefonică pentru Cardul PR (PR Card Call Centre) pentru a le da adresa ta.

Dacă nu îți primești cardul PR în termen de 30 de zile după ce trimiți la CIC adresa ta, sună la Centrul de Informare Telefonică pentru Cetățenie și Imigrare Canada (Citizenship and Immigration Canada Call Centre).

Dacă CIC nu primește adresa ta în termen de 180 de zile de la data la care vii în Canada, va trebui să soliciți din nou Cardul tău PR și să plătești o taxă.

Cardul PR este un act de identitate și atestă statutul tău de Rezident Permanent.

Pentru orice întrebări despre Cardul de Rezident Permanent, sună la Centrul Telefonic pentru Cardul PR.

Cetățenie și Imigrare Canada
Centrul de Informare Telefonică
pentru Cardul PR
1-888-242-2100
www.cic.gc.ca

CERINȚE PRIVIND REZIDENȚA

Poți călători în afara Canadei după ce sosești. Cu toate acestea, trebuie să petreci 730 de zile (2 ani) de prezență fizică în Canada în fiecare perioadă de 5 ani pentru a-ți păstra statutul de Rezident Permanent.

Aceasta înseamnă că poți petrece în total până la 3 ani în afara Canadei în timpul unei perioade de 5 ani. Dar, dacă părăsești țara pentru o vizită îndelungată, trebuie să dovedești la Cetățenie și Imigrare Canada că ai de gând să continui să locuiești în Canada.

DREPTURILE ȘI RESTRICȚIILE REZIDENȚILOR PERMANENȚI

Drepturile Rezidenților Permanenți

- Să locuiască și să muncească oriunde în Canada
- Să primească asistență juridică (ajutor pentru persoanele care nu au bani să plătească un avocat)
- Să obțină Asigurare de Sănătate Provincială
- Dreptul la educație
- Dreptul la muncă
- Dreptul la legi care îi protejează pe cei care muncesc:
  - Sănătate și siguranță
  - Standarde de angajare
  - Asigurare la locul de muncă

- A negocia colectiv
- Compensații pentru lucrători
- Drepturile omului
- Dreptul la beneficiile serviciilor sociale, ca Ontario Works, locuință și îngrijirea copiilor la cămin la preț redus, adăposturi, programe de alimente și îmbrăcăminte gratuite, consiliere și alte tipuri de asistență în agențiile comunitare.

Restricțiile Rezidenților Permanenți

- Cetățenie și Imigrare Canada poate refuza să te lase să stai în Canada dacă:
  - Ai avut acte false și ai furnizat informații false când ai solicitat rezidența permanentă sau când ai ajuns pe teritoriul Canadei.
  - Nu ai respectat condițiile statutului tău de rezident permanent (dacă ai avut așa ceva).
  - Ești condamnat pentru o infracțiune criminală.
  - Autoritățile cred că ai fost implicat în spionaj, crimă organizată sau că ai comis crime de război.
- Nu poți vota la alegeri și nici nu poți fi candidat pentru o funcție politică.

ÎNTREBĂRI DESPRE IMIGRARE

Dacă ai întrebări despre imigrare, despre statutul tău sau serviciile pe care le poți accesa, contactează o agenție de instalare. Poți găsi o Agenție de Instalare când sosești în noua ta comunitate. Poți găsi o listă cu aceste agenții în secțiunea Găsește Ajutor Aproape de Casă de pe Settlement.Org aici: www.settlement.org/FD/04.

De asemenea, poți suna gratuit, de oriunde din Ontario, la Centrul de Informare Telefonică pentru Cetățenie și Imigrare Canada.

Poți obține informații de la un robot telefonic, 24 de ore pe zi, 7 zile pe săptămână.

Dacă vrei să vorbești cu o persoană, telefonează între orele 8.00 și 16.00, de luni până vineri. Centrul de Informare Telefonică oferă acest serviciu numai în engleză și franceză.

**Pentru informații despre imigrare
și cetățenie sună la Centrul de
Informare Telefonică pentru
Cetățenie și Imigrare Canada
1-888-242-2100**

SERVICII JURIDICE

DREPTURILE OMULUI

În Canada, bărbații și femeile sunt egali și au aceleași drepturi. Aceste drepturi sunt descrise în Carta Canadiană a Drepturilor și Libertăților (Canadian Charter of Rights and Freedoms). Orice tip de abuz – fizic, mental sau financiar – al oricărei persoane este ilegal.

Multe instituții comunitare lucrează pentru a-i instrui pe oameni în legătură cu drepturile minorităților evidente, femeilor, homosexualilor, lesbienele, persoanelor cu dizabilități și vârstnicilor. Codul Drepturilor Omului din Ontario (Ontario Human Rights Code) îi protejează pe oameni împotriva discriminării.

Discriminare înseamnă tratament nedrept bazat pe:

- vârstă
- culoare
- capacitate
- strămoși
- rasă
- stare civilă
- stare familială
- origine
- evidența infracțiunilor (cazier judiciar)
- dependența de asistență publică
- religie
- cetățenie
- origine etnică
- sex
- sau orientare sexuală.

Codul Drepturilor Omului din Ontario spune că toți au dreptul să nu fie discriminați atunci când solicită servicii, bunuri și facilități, locuință, contracte, loc de muncă și înscrierea ca membri într-un grup.

POLIȚIA

În Ontario și în toată Canada poliția este separată de guvern și de armată. Există trei niveluri de poliție în Ontario:

- poliția locală (sau municipală)
- poliția Provinciei Ontario (OPP)
- și poliția națională, care poartă denumirea de Poliția Regală din Canada (Royal Canadian Mounted Police - RCMP).

Majoritatea forțelor polițienești acum folosesc o metodă de menținere a ordinii publice cu ajutorul comunității. Menținerea ordinii publice cu ajutorul comunității înseamnă că ofițerii de poliție lucrează cu rezidenții fiecărei comunități pentru a prevenii infracțiunile și a spori siguranța.

Când poliția te oprește, te percheziționează, te arestează sau te deține, trebuie să urmeze niște reguli foarte stricte. Ofițerii de poliție trebuie

- să îți spună de ce te deține,
- să te informeze în legătură cu toate drepturile tale,
- și să se asigure că îi înțelegeți.

Dacă ești arestat sau acuzat legal de o infracțiune, ai dreptul la un avocat. Ai dreptul să-ți alegi avocatul și ai dreptul la consiliere juridică în limba ta maternă.

OBȚINEREA UNUI AVOCAT

Este foarte important să găsești avocatul potrivit. Iată câteva moduri de a începe:

- întreabă prietenii, colegii și rudele dacă ei cunosc un avocat pe care ți-l pot recomanda
- cere-i sugestii unui lucrător dintr-o agenție de instalare sau unui membru al unei agenții de servicii sociale
- caută în Paginile Aurii ale cărții de telefon la „Avocați” (Lawyer)
- contactează Serviciul pentru Recomandarea Avocaților (Lawyer Referral Service) condus de Societatea de Drept a Canadei Superioare (Law Society of Upper Canada)
- caută site-uri de internet care listează firme de avocatură și avocați

Serviciul pentru Recomandarea Avocaților (LRS)

Serviciul pentru Recomandarea Avocaților (LRS) îți poate da numărul de telefon al unui avocat din zona ta care practică tipul de drept legat de situația ta. Poți cere LRS să se asigure că avocatul pe care îl propune vorbește limba ta maternă.

Poți suna avocatul de la LRS pentru o consultare care să nu fie mai lungă de treizeci (30) de minute. Poți hotărî să nu angajezi această persoană ca avocat al tău, dar nu poți cere LRS să îți dea o altă recomandare pentru aceeași problemă juridică.

Serviciul pentru Recomandarea Avocaților

1-800-268-8326

416-947-3330 (in GTA)

BIROURI COMUNITARE JURIDICE

Poți să primești ajutor juridic și de la un birou comunitar de asistență juridică. În aceste birouri se află avocați și consilieri juridici comunitari care te pot ajuta. De obicei, trebuie să locuiești în zona pe care o deservește respectivul birou. Trebuie, de asemenea, să fii incapabil de a plăti singur un avocat.

Birourile oferă servicii doar în anumite domenii juridice. Acestea includ:

- dezbateri între proprietar și chiriaș
- compensații pentru lucrători
- asigurare la locul de muncă
- asistență socială
- Planul de Pensii din Canada
- legislație pentru refugiați și imigranți
- legislația muncii
- și drepturile omului.

De obicei, birourile nu oferă servicii de drept penal și al familiei. Pentru aceste servicii ai nevoie de un avocat privat și un certificat de Asistență Juridică.

Nu ai nevoie de certificat de Asistență Juridică pentru a primi ajutor la birourile comunitare de asistență juridică. www.settlement.org/FD/25

COMUNITATE ȘI RECREERE

IEȘI ÎN COMUNITATE

Îți vei petrece o mare parte din timp căutând o locuință, învățând sau îmbunătățindu-ți engleza și căutându-ți un loc de muncă. Dar te vei stabili mai repede în noua ta comunitate din Ontario dacă vei lua parte la activități recreaționale și comunitare. De asemenea, vei cunoaște oameni noi și vei construi relații care te vor ajuta să-ți cauți un loc de muncă.

Fiecare oraș din Ontario are programe și locuri comunitare și recreaționale pe care le poți folosi. Deseori, utilizarea lor este gratuită sau costă foarte puțin.

Vara, mulți părinți vor să găsească activități sportive sau distractive pentru copiii lor. Acestea se numesc tabere de o zi, tabere de vară sau programe de vară. Poți găsi adesea informații despre acestea la centrul tău comunitar local sau piscină.

Află despre programele disponibile pentru tine și familia ta. Există programe pentru toate grupurile de vârstă și acestea includ lucruri ca sport, arte și meșteșuguri și grupuri sociale. Există activități diferite, pentru fiecare anotimp. De exemplu, poți găsi patinoare gratuite iarna și piscine vara.

Du-te la centrul comunitar de informare sau agenția de instalare pentru a afla despre aceste programe. De asemenea, poți contacta Departamentul Parcuri și Recreere (Parks and Recreation Department) al guvernului tău local.

BIBLIOTECI

Biblioteca este un loc public important în comunitatea ta. Bibliotecile au câte ceva pentru oamenii de toate vârstele. Trebuie să primești un card de bibliotecă pentru a împrumuta cărți sau a folosi calculatoarele de la biblioteca ta. Pentru a primi un card, trebuie să aduci un act de identitate (de exemplu, carnetul de conducere sau Cardul tău de Rezident Permanent) și o corespondență care să arate adresa ta (de exemplu, o factură telefonică). Biblioteca are nevoie de dovezi privind identitatea ta și adresa ta locală. Cardul este gratuit pentru persoanele care locuiesc în comunitate.

Iată câteva dintre programele și serviciile pe care le-ai putea găsi la bibliotecă:

- cluburi de teme pentru acasă cu scopul de a-i ajuta pe copii cu temele care li se dau la școală
- biblioteci cu povești și jucării pentru copii
- cursuri și resurse pentru găsirea unui loc de muncă și planificarea carierei
- programe de alfabetizare a adulților, cu mediatori care predau lecții de scriere și citire sau ajută la îmbunătățirea abilității de citit
- colecții multilingve: cărți, casete, ziare și reviste în multe limbi
- resurse pentru engleza ca limbă secundară (ESL)
- lecturări realizate de autori locali și expoziții ale unor artiști locali
- prelegeri sau cursuri pe subiecte ca sănătate și administrarea finanțelor personale

Calculatoarele reprezintă o parte importantă a modului în care funcționează bibliotecile. Multe biblioteci au calculatoare și imprimante pe care le poți folosi pentru a scrie texte, a te uita la anunțurile cu locuri de muncă sau a accesa internetul.

DISTRAȚIA

Toate comunitățile din Ontario au evenimente, festivități, parcuri, activități artistice și culturale gratuite și cu preț redus. Festivalurile artistice și culturale au loc pe tot parcursul anului. Unele se pot concentra asupra unei forme de artă, ca muzica, sau asupra tuturor formelor de artă ale unui grup

comunitar, ca de exemplu comunitatea chinezo-canadiană. Multe dintre festivalurile cultural-artistice din Ontario au loc în aer liber, în timpul verii și sunt gratuite. Există festivaluri de comedie, jazz, autori și film.

Majoritatea comunităților au muzee, galerii de artă, locuri istorice și alte locuri și evenimente de interes. Multe galerii și muzee au o zi pe săptămână când intrarea este gratuită sau la un preț mai mic. Deseori, prețul este mai mic pentru copii și persoanele cu vârsta de la 65 de ani în sus.

Anul Nou chinezesc, Paradele de mândrie, Carnavalul Caribana din Toronto și serbările de iarnă Winterlude din Ottawa sunt câteva exemple de evenimente speciale și festivități importante din Ontario. Multe dintre acestea, inclusiv Ziua Canadei, de pe 1 iulie, sunt sărbători publice cu defilări, focuri de artificii și muzică.

Accesează secțiunea Sărbătorește (Celebrate) de pe Settlement.Org, pentru mai multe informații despre distracție și modalități interesante de a fi implicat în comunitatea ta. www.settlement.org/FD/15.

INFORMAȚII PENTRU CONSUMATORI

SCHIMBAREA BANILOR

Este o idee bună să ai niște bani canadieni înainte de a sosi în Ontario. S-ar putea să obții un curs valutar mai bun în țara din care provii.

La Aeroportul Internațional Pearson din Toronto, poți schimba bani la chioșcurile de schimb valutar între orele 5:00 și 23:00, șapte zile pe săptămână. Cu toate acestea, probabil că vei obține un curs valutar mai bun în afara aeroportului.

Poți găsi servicii de schimb valutar și la bănci, agenții de voiaj și în zonele centrale ale majorității orașelor. Hotelurile vor schimba sume mici de bani, dar cursul valutar poate să nu fie chiar așa de bun. Deseori, băncile sunt cel mai bun loc pentru a schimba bani.

UTILIZAREA TELEFONULUI

Instalarea unui serviciu telefonic de casă

Bell Telephone îți oferă servicii de telefon la domiciliu. Va trebui să suni la 310-BELL (310-2355) sau să vizitezi un magazin Bell Centre pentru a comanda aceste servicii.

Este posibil ca noii imigranți să trebuiască să furnizeze un depozit pentru instalarea serviciului telefonic. Vei primi înapoi acești bani după 6 luni. Bell percepe și o taxă de conectare pentru un nou telefon de casă. Află mai multe pe site-ul de internet Bell - www.settlement.org/FD/23

După ce Bell este de acord să-ți instaleze serviciul, vor stabili o dată când vor veni la tine acasă. Trebuie să fii acasă pe durata timpului programat, astfel încât tehnicianul serviciului telefonic să poată instala serviciul. Apelurile locale de acasă vor fi gratuite, dar apelurile interurbane sau internaționale au un cost suplimentar.

Telefoanele celulare / mobile

Celularele sunt foarte populare în Canada și există o grămadă de planuri tarifare diferite din care poți alege! Poți afla de pe Internet, înainte de a sosi, multe informații despre tipurile de planuri tarifare pentru celulare. Iată un site de internet util - www.settlement.org/FD/19

Serviciile de aici pot fi diferite de țara din care provii. Află despre diferitele prețuri, planuri tarifare și tipuri de telefoane disponibile, înainte de a semna un contract cu un furnizor de telefonie celulară.

Telefoane publice / cu plată

Vei găsi telefoane publice în aeroport, stații de autobuz și tren, restaurante, magazine, centre comerciale și la unele colțuri de stradă. Aceste telefoane sunt cunoscute și ca „telefoane cu plată”.

Efectuarea de apeluri locale

Apelurile locale de la telefonul tău de casă sunt gratuite, dar costă 50 de cenți să efectuezi un apel telefonic local de la un telefon public. Efectuarea unui apel interurban sau internațional va costa mai mult.

Pentru a efectua un apel local:

Ridică receptorul, introdu 50 de cenți și formează numărul.

Majoritatea telefoanelor acceptă monede de 5, 10, 25 cenți și 1\$. Este posibil să nu primești rest dacă folosești o monedă de 1\$.

În unele zone, s-ar putea să trebuiască să formezi mai întâi prefixul. De exemplu, în Toronto și zonele învecinate, trebuie să formezi 416, 647 sau 905 înainte de restul numărului de telefon – în total sunt 10 cifre în numerele de telefon locale.

Apelurile interurbane sau internaționale

Poți obține un plan tarifar de apeluri interurbane sau internaționale pentru telefonul tău de casă sau poți alege să folosești cartele telefonice preplătite. Cartelele preplătite pentru efectuarea de apeluri interurbane sau internaționale pot fi mult mai ieftine decât efectuarea unui apel interurban sau internațional de pe telefonul de casă. Cu siguranță sunt mai ieftine decât dacă plătești un apel interurban sau internațional cu bani sau card de credit la un telefon public.

Când cumperi o cartelă telefonică preplătită poți afla dacă primești tariful cel mai bun pentru țara în care vei suna. Cere-i vânzătorului un tabel comparativ. Compară tarifele pentru un minut către țara în care suni în cazul unor cartele telefonice diferite.

De asemenea, poți efectua „convorbiri cu taxă inversă”. O convorbire cu taxă inversă înseamnă că persoana pe care o suni va plăti apelul. Pentru a efectua o convorbire cu taxă inversă, formează “0”, apoi prefixul și numărul de telefon și urmează instrucțiunile sistemului robotizat.

Numerele cu apel gratuit

Unele numere interurbane sau internaționale se numesc numere cu apel gratuit. Nu se percepe nici o taxă dacă apelezi unul din aceste numere. Ele încep cu numerele 1-800, 1-866, 1-877 sau 1-888. Birourile guvernamentale, agențiile comunitare și multe firme au numere cu apel gratuit.

Numerele 1-900 și 1-976 nu sunt cu apel gratuit. Plătești o taxă pentru fiecare minut în care ești pe telefon. De obicei, sunt foarte scumpe.

Utilizarea cărții de telefon

Poți găsi o carte de telefon sau lista abonaților la serviciul telefonic la majoritatea telefoanelor publice.

Cartea de telefon Pagini Albe are patru secțiuni:

Numere de urgență (și ghidul clienților)

Această secțiune îți oferă numerele de telefon pe care trebuie să le formezi într-o situație de criză, ca de exemplu numărul poliției. De asemenea, îți oferă informații despre modul de utilizare a telefonului.

Pagini albe

Această secțiune cuprinde o listă cu persoanele și firmele din oraș. Cuprinde numerele lor de telefon și adresele. Persoanele sunt înscrise după numele de familie. Atât persoanele, cât și firmele sunt înscrise în ordine alfabetică. În unele orașe mai mari, ca Toronto, Paginile Albe sunt în 2 părți – numere de telefon pentru persoane la început și numere de telefon pentru firme în cea de-a doua jumătate.

Pagini albastre

Această secțiune este tipărită pe hârtie albastră. Cuprinde o listă cu birourile guvernamentale și îți oferă numerele de telefon de care ai nevoie pentru a le contacta. Cuprinde, de asemenea, o listă cu servicii guvernamentale în funcție de subiect. De exemplu, pentru a găsi Ministerul Sănătății, caută Sănătate (Health) în pagini albastre.

Cartea de telefon Pagini Aurii

Aceasta este tipărită pe hârtie galbenă. Cuprinde o listă cu firme în funcție de domeniul de activitate. De exemplu, pentru a comanda pizza, caută Pizza în paginile aurii și alege un magazin din apropiere. Paginile aurii sunt o carte separată în orașele mai mari, inclusiv în Toronto.

În orașele mari, paginile albe și albastre și, respectiv, paginile aurii sunt tipărite adesea în două cărți telefonice separate. În orașele mai mici, s-ar putea să fie toate împreună într-o singură carte. Poți găsi instrucțiuni pentru folosirea telefonului și numere de urgență la începutul tuturor cărților de telefon.

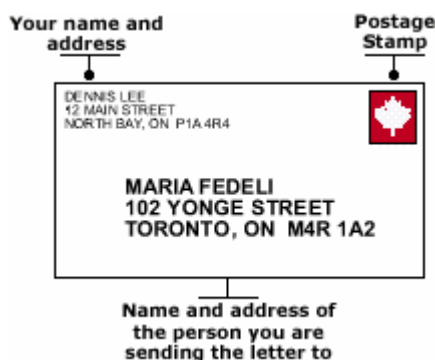
EXPEDIEREA ȘI PRIMIREA CORESPONDENȚEI

Expedierea unei scrisori sau a unui colet

Pentru a trimite o scrisoare sau un colet, trebuie să plătești o taxă poștală. Taxa poștală este prețul expedierii scrisorii sau coletului tău.

Serviciile poștale sunt disponibile la oficiile poștale și la punctele poștale din magazine, precum Shoppers Drug Mart. Pentru a găsi un oficiu poștal, caută semnul Poșta Canada (Canada Post) în vitrinele magazinelor. De asemenea, poți folosi cartea de telefon pentru a găsi oficiul poștal cel mai apropiat de tine.

Prețul expedierii unei scrisori sau unui colet depinde de mărimea sa și de cât cântărește. Prețul mai depinde și de unde vrei să-l trimiți și de cât de repede vrei să ajungă acolo. De obicei, cu cât coletul trebuie să călătorească mai departe, cu atât va costa mai mult.

Dacă trimiți un colet într-o altă țară, trebuie să completezi un formular vamal. Poți obține un formular vamal la oficiul poștal. Formularul descrie ce se află în colet. De asemenea, descrie cât valorează coletul și cât cântărește. Un lucrător poștal de la oficiul poștal te poate ajuta să completezi acest formular.

Obținerea unei adrese poștale

După ce găsești o locuință, oamenii îți pot trimite corespondența direct acasă sau la numărul tău de casuță poștală. Înainte de a găsi o locuință, poți primi corespondența în trei moduri diferite:

Întreabă dacă poți folosi adresa poștală a unei rude sau a unui prieten. Spune-le oamenilor să-ți trimită corespondență, dar cu mențiunea „prin grija” (c/o) rudei sau prietenului tău.

Întreabă la oficiul poștal despre serviciul de distribuire generală . Acest serviciu este cunoscut în întreaga lume ca „post-restant”. Corespondența cu distribuire generală/ post-restant este ținută spre ridicare la poșta locală principală. În orașele mari, unde există mai multe oficii poștale mari, unul dintre oficiile poștale din zonă este înregistrat drept punctul de ridicare a corespondenței de distribuire generală/post-restant .

YOUR NAME
GD STN MAIN
TORONTO, ON M2R 5H2

Închiriază o cutie poștală la oficiul poștal sau la un magazin care vinde servicii comerciale. Acest lucru îți va oferi o adresă pe care le-o poți da oamenilor pentru a îți se trimite corespondența. Dacă primești pachete prea mari pentru a încăpea în cutia ta poștală, magazinul îți va lăsa un bilet și îl poți ridica de la ghișeu.

TRANSPORTUL

Conducerea unui vehicul

Dacă locuiești în Ontario și vrei să conduci, trebuie să ai un carnet de conducere emis în Ontario . Site-ul de internet a Ministerului Transporturilor din Ontario (MTO), oferă informații despre obținerea carnetului de conducere și înmatricularea autovehiculelor în provincie. Află mai multe în articolul Cum pot obține un carnet de conducere emis în Ontario? (How can I get an Ontario driver's licence?) la www.settlement.org/FD/16.

Poți folosi un carnet de conducere străin timp de 60 de zile după ce sosești în Canada. Apoi, va trebui să dai un examen de conducere și să obții un carnet de conducere emis în Ontario. Contactează Ministerul Transporturilor din Ontario (Ontario Ministry of Transportation) pentru informații despre permise și reguli de circulație la **1-800-387-3445**.

Trebuie să-ți înmatriculezi mașina la agenția provincială de înregistrare a autovehiculelor din zona unde locuiești și trebuie să îi faci asigurare. Este ilegal să conduci fără asigurare auto. Asigurarea auto poate fi costisitoare, dar te protejează pe tine și pe alți conducători auto în caz de accident.

Dacă nu ai mașină, poți închiria una pentru o zi, o săptămână sau mai mult, de la o companie de închirieri auto . Majoritatea companiilor de închirieri auto îți pot oferi informații despre regulile de circulație.

Companiile de închirieri auto îți percep o taxă, în funcție de perioada de timp pentru care iei mașina și distanța pe care o parcurgi cu mașina. De asemenea, va trebui să cumperi o poliță de asigurare pentru accidente de la ei și să plătești benzina pe care o folosești.

Mijloace de deplasare – transportul în comun

Fiecare oraș din Ontario are un sistem de transport în comun alcătuit din autobuze sau tramvaie. Toronto are și un sistem de trenuri subterane numit metrou. Majoritatea orașelor oferă hărți gratuite cu rutele mijloacelor de transport în comun.

Sistemul de Transport din Toronto (TTC) are informații în peste 20 de limbi la sistemul lor telefonic – formează **416-393-4636**. Poți găsi informații și pe site-ul lor de internet www.settlement.org/FD/17.

Pentru a utiliza transportul în comun poți plăti cu bani în numerar pentru fiecare călătorie. Trebuie să ai suma exactă de bani pentru autobuze, pentru că șoferii nu îți pot da rest. Dacă utilizezi frecvent transportul în comun, poți cumpăra bilete, jetoane sau un abonament zilnic sau lunar. Costă mai mult dacă plătești în numerar pentru fiecare călătorie. Poți cumpăra bilete, jetoane și abonamente de la stațiile de autobuz sau metrou și din unele magazine.

Uneori, trebuie să schimbi un autobuz, tramvai sau tren și să te sui în altul pentru a ajunge unde vrei să mergi. Când se întâmplă acest lucru, ai nevoie de un bilet de corespondență/transfer. Un bilet de corespondență/transfer este o hârtie care îi spune șoferului că nu trebuie să plătești din nou. Cere-i șoferului un bilet de corespondență/transfer când te urci în primul autobuz sau tramvai.

Deplasarea între orașe

Majoritatea orașelor mari și mici din Ontario au o stație de autobuz sau de tren. Poți afla din stație unde merge autobuzul sau trenul, în ce zile sau la ce ore călătoresc și cât costă. Poți suna un agent de turism pentru a afla programele și taxele zborurilor dintre orașe.

Taxiuri

Dacă nu există transport în comun sau trebuie să mergi undeva repede, poți lua un taxi (taxi / cab). Poți să suni la o firmă de taxi și să le ceri să vină la adresa pe care le-o dai. Poți chiar să suni dinainte și să le ceri să vină să te ia la o anumită oră.

De asemenea, poți să faci semn la un taxi pe străzile aglomerate din centru. Stai pe trotuar și fă cu mâna unui taxi care nu are pasageri înăuntru. Să faci rost de un taxi pe stradă nu este ușor în fiecare oraș. Numai o mașină cu o emblemă luminată pe capotă va opri să te ia.

Prețul unei călătorii cu taxiul apare pe un contor din față, lângă șofer. Contorul va afișa un tarif minim când te sui în mașină. Întreabă șoferul cât va costa călătoria înainte de a te sui în mașină.

Mersul pe jos și regulile pe stradă

Indicatoarele pentru pietoni apar la toate colțurile de stradă acolo unde sunt semafoare. Ele îți spun când poți traversa strada în siguranță. Există treceri de pietoni la colțurile străzilor aglomerate unde nu există semafor.

BANI ȘI FINANȚE

Activitate bancară

DESCHIDEREA UNUI CONT BANCAR

Este o idee bună să afli opțiunile bancare cât de repede poți. Hotărăște-te care sunt necesitățile tale bancare și compară serviciile de la mai multe bănci înainte de a deschide un cont.

Un cont bancar în orice bancă este un loc sigur în care îți poți păstra banii și ușurează gestionarea lor. Un cont bancar de asemenea te ajută să ai o istorie a creditelor, ceea ce va fi util dacă trebuie să iei bani cu împrumut sau să obții un card de credit.

Există multe tipuri de instituții financiare unde poți deschide conturi de economii și/sau cecuri. Băncile, casele de depuneri și cooperativele de împrumuturi oferă informații gratuite despre serviciile lor, inclusiv despre cardurile de debit și credit. Poți să intri în orice bancă și să întrebi despre serviciile lor.

Vei avea nevoie de două acte de identitate pentru a deschide un cont la o bancă, o casă de depuneri sau o cooperativă de împrumuturi. De obicei, un act trebuie să aibă fotografia ta pe el. Nu

este nevoie să depui o anumită sumă de bani pentru a deschide un cont. Nu este obligatoriu să fii angajat pentru a deschide un cont.

UTILIZAREA UNUI BANCOMAT

Când vei deschide un cont bancar, vei primi un card numit card bancar, cunoscut și drept card de debit. Acest card îți permite să efectuezi tranzacțiile bancare la un bancomat în loc să folosești banca. Poți utiliza bancomatele pentru a depune bani, a retrage bani și a plăti facturi. Aceste bancomate se numesc Aparare Bancare Automatizate (ABM) sau Aparare Casierie Automatizate (ATM).

Banca o să te pună să-ți alegi un Număr de Identificare Personal (PIN) cu acest card. Acesta este un număr de siguranță care îi împiedică pe alții să utilizeze cardul tău. Învăță numărul pe de rost. Nu le spune altora PIN-ul tău. Trebuie să introduci PIN-ul de fiecare dată când utilizezi cardul tău bancar.

Dacă utilizezi ABM-ul unei alte bănci, și se va percepe o taxă. Taxa este chiar mai mare când folosești un ABM privat. Aceste aparate se găsesc în magazinele de la colțul străzilor, restaurante și alte locuri. Deseori te taxează cu o sumă mare chiar dacă vrei doar să scoți bani. Este mai ieftin să folosești numai bancomatele deținute de una din bănci sau cooperativele de împrumuturi.

Cardurile de credit și construirea unui credit personal

Chiar dacă ai avut mulți ani de activitate bancară, cu companii de carduri de credit mondiale, ca VISA sau MasterCard, este posibil să nu poți obține un astfel de card de credit în Canada. Aceasta este o surpriză pentru mulți oameni.

Dacă se poate, nu-ți anula cardurile de credit înainte de a veni în Canada. Este posibil să nu poți primi un card de credit imediat aici. Dacă se întâmplă acest lucru, vei vrea să ai acces la cardurile de credit pe care le ai acum.

Pentru a-ți construi o reputație bancară în Canada, solicită un card de credit. Vorbește cu personalul de la banca ta locală. Banca ta poate fi dispusă să-ți dea un card de credit cu o limită de cheltuială mai mică sau un Card de Credit Garantat.

Pentru a obține un card garantat, va trebui să depui o sumă de bani la emitentul cardului de credit. Depozitul garantat pentru un card garantat va depinde de limita de credit pe care o soliciți. Dacă restitui taxele de credit lunare și îți construiești o bună reputație bancară, vei primi înapoi depozitul cu dobândă. Poți primi apoi un card de credit obișnuit.

Multe magazine oferă carduri de credit care să fie folosite în magazinele lor. Aceste carduri au adesea rate foarte ridicate ale dobânzilor, așa că asigură-te că plătești întregul sold în fiecare lună.

Prețuri și taxă

În Ontario, plătești suma înscrisă pe eticheta de preț, plus taxele. În majoritatea magazinelor, nu se obișnuiește să se negocieze pentru prețuri mai mici. Acest lucru este posibil în unele piețe sau magazine etnice.

Când plătești pentru articolul respectiv, taxa va fi adăugată la total. Deseori, taxa totală va fi 13% din preț. Procentul de 13% include procentul de 5% reprezentând Taxa federală pe Bunuri și Servicii (GST) și 8% reprezentând Taxa Provincială pe Vânzări (PST).

Nu trebuie să plătești GST pentru toate lucrurile pe care le cumperi, cum ar fi articolele alimentare de bază și medicamentele prescrise de medic. În cazul în care comanzi alcool într-un restaurant, se va adăuga și o taxă de 10% pentru băuturi alcoolice.

Credite de impozit

CREDIT PENTRU TAXA PE BUNURI ȘI SERVICII (GST CREDIT)

GST este taxa pe care o plătești pe majoritatea bunurilor și serviciilor vândute în Canada. Creditul pentru GST/HST este o plată scutită de taxe făcută la fiecare 3 luni persoanelor și familiilor cu venituri mici și modeste. Restituie întreaga sau o parte din GST sau HST pe care ei o plătesc.

Trebuie să fii rezident al Canadei și să ai minim 19 ani pentru a primi creditul . Solicită creditul de îndată ce primești Numărul tău de Asigurări Sociale. Pentru a primi plățile GST/HST, trebuie să depui, în fiecare an, o declarație de Returnări Impozit pe Venit și Beneficii (Income Tax and Benefit Returns).

Poți obține mai multe informații sunând la numărul de Informații GST la **1-800-959-1953**.

AJUTORUL FISCAL PENTRU COPIL DIN CANADA (CCTB)

În cazul în care copiii tăi au sub 18 ani, este posibil să poți primi Ajutorul Fiscal pentru Copil din Canada (CCTB). CCTB este o plată lunară din partea guvernului canadian, care ajută la costul creșterii copiilor.

Poți face rost de o cerere tip de pe site-ul de internet al Canada Revenue Agency (CRA) la www.settlement.org/FD/20. Ar trebui să soliciți CCTB de îndată ce sosești și te instalezi în noua ta casă.

Ei decid ce sumă îți se va plăti, în funcție de numărul de copii pe care îi ai, de vârsta lor, provincia în care locuiești și de venitul global net al familiei tale în ultimii 3 ani.

PAȘII URMĂTORI

Sperăm că acest ghid v-a oferit răspunsuri la unele din multiplele întrebări ale dumneavoastră în ceea ce privește stabilirea cu traiul în Ontario. După cum vedeți, există multe lucruri de făcut și s-ar putea ca să nu știți de unde să începeți.

Lista „Bun venit în Canada”

Lista „Bun venit în Canada” de la pagina 2 a acestui ghid este un bun început. Bifați punctele care nu vi se referă sau pe care le-ați făcut deja. Ghidul oferă informații cum să duceți la bun sfârșit lucrurile care încă nu le-ați îndeplinit.

În caz că aveți nevoie de ajutor există multe agenții dispuse să ofere soluții de rezolvare a problemelor și să vă ajute la îndeplinirea formularelor necesare adesea fără plată. Faceți clic pe link-urile din fiecare diviziune pentru a afla despre serviciile din zona dumneavoastră.

SETTLEMENT.ORG

Settlement.Org este site-ul ce dispune de un sistem de căutare a informației, localizare a serviciilor, descărcare a formularelor și de comunicare cu alți noi-veniți. Data viitoare când sunteți online accesați **www.settlement.org**.

VĂ DORIM SUCCES ÎN ONTARIO!